
ПОСТАНОВЛЕНИЕ

КАРАР

18 декабря 2019 г.

с. Татарский Дюм-Дюм

№22

Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы Татар Дөм-Дөме авыл жирлеге Башкарма комитетының «2017-2020 елларга Алабуга муниципаль районы Татар Дөм-Дөме авыл жирлеге территориясендә урнашкан каберлекләргә карап тоту буенча муниципаль программаны раслау турында " 2016 елның 1 ноябрәндәге 17 номерлы карарына үзгәрешләр керту хакында»

Россия Федерациясе Жир кодексы, 2003 елның 6 октябрәндә кабул ителгән 131-ФЗ номерлы «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль закон нигезендә Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы Татар Дөм-Дөме авыл жирлеге башкарма комитеты Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы Татар Дөм-Дөме авыл жирлеге

Карар:

1. Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы Татар Дөм-Дөме авыл жирлеге Башкарма комитетының 2018 елның 18 маендагы 8 номерлы «2018-2020 елларга Алабуга муниципаль районы Татар Дөм-Дөме авыл жирлеге территориясендә жирләрне куллану һәм саклау буенча муниципаль программаны раслау турында» гы карарына түбәндәге үзгәрешләрне кертергә:

1.1. Карар исемен түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

"2018-2022 елларга Алабуга муниципаль районы Татар Дөм-Дөме авыл жирлеге территориясендә жирләрне куллану һәм саклау буенча муниципаль программаны раслау турында".

1.2. Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы Татар Дөм-Дөме авыл жирлеге территориясендә 2018-2022 елларга жирләрдән файдалану һәм аларны саклау буенча муниципаль программаны яңа редакциядә расларга.

2. Алабуга муниципаль районы Финанс-бюджет палатасына (Садыкова Э.и.) 2018-2022 елларга Алабуга муниципаль районы Татар Дөм-Дөме авыл жирлеге территориясендә жирләрдән файдалану һәм аларны саклау буенча муниципаль программа чараларын үтәү өчен бюджет ассигнованиеләрен агымдагы финанслау хисабына алдан карарга тәкъдим итәргә.

3. Әлеге карар рәсми басылып чыгарга тиеш.

4. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотам.

Карарга 1 нче кушымта
Татар Дөм-Дөме башкарма комитеты
авыл жирлеге башлыгы
2019 елның 18 декабре, № 22

**Муниципаль программа
Алабуга муниципаль районы Татар Дөм-Дөме авыл
жирлеге территориясендә жирләрне куллану һәм саклау
буенча
2018-2022 елга**

2018

ПАСПОРТ

2018-2022 елларга Алабуга муниципаль районы Татар Дөм-Дөме авыл жирлеге территориясендә жирләрне куллану һәм саклау буенча муниципаль программа

Программаның Исеме	2018-2022 елларга Алабуга муниципаль районы Татар Дөм-Дөме авыл жирлеге территориясендә жирләрне куллану һәм саклау буенча муниципаль программа
Программа эшләү өчен нигез	» Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында " 06.10.2003 ел, № 131-ФЗ Федераль закон, Россия Федерациясе Жир кодексы
Программаның заказчылары	Алабуга муниципаль районы Татар Дөм-Дөме авыл жирлеге башкарма комитеты
Төп эшләүчеләр программасын	Алабуга муниципаль районы Татар Дөм-Дөме авыл жирлеге башкарма комитеты
Программаны Башкаручылар	Алабуга муниципаль районы Татар Дөм-Дөме авыл жирлеге башкарма комитеты
Программаның максатлары һәм бурычлары	<p>Программаның максатлары булып жирләрнең һәм туфракның пычрануын, начарлануын, деградациясен, бозылуын, юк ителүен һәм жирләргә һәм туфракка башка тискәре йогынтыны булдырмау һәм бетерү, шулай ук жирләрне рациональ куллануны тәмин итү, шул исәптән авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләрдә туфракның уңдырышлылыгын торгызу һәм жирләрне яхшырту тора.</p> <p>Программаның Бурычлары:</p> <ul style="list-style-type: none"> - житештерү һәм куллану калдыклары белән эш итү өлкәсендә эшчәнлекне оптимальләштерү; - жирләрне куллану һәм саклау нәтижәләлеген арттыру; - жирләрдән рациональ файдалану һәм саклауны оештыруны тәмин итү; - яшел үсентеләрне саклау һәм торгызу, - жирләргә инвентаризация үткөрү
Программаны тормышка ашыру вакыты	2018-2022 ел
Финанслау күләме һәм чыганаclarы	<p>Программаны финанслау күләме-57,2 мең сум., шул исәптән</p> <p>2018 ел-жирле бюджет акчалары исәбеннән-10,5 мең сум.</p> <p>2019 елда-жирле бюджет акчалары исәбеннән-10,7 мең сум.</p> <p>2020 ел-жирле бюджет акчалары исәбеннән-12,0 мең сум.</p> <p>2021г. - жирле бюджет акчалары исәбеннән-12,0 мең сум.</p> <p>2022 ел-жирле бюджет акчалары исәбеннән-12,0 мең сум.</p>
Программаны тормышка ашыруның көтелгән нәтижәләре һәм	Жирдән файдалануны тәртипкә салу, жирләрне нәтижәле файдалану һәм саклау, бозылган жирләрне торгызу һәм халыкның экологик куркынычсызлыгын һәм аның тормыш сыйфатын күтәрү

нәтижелелек күрсәткечләре	
Программа үтәлешен контрольдә тотуны оештыру	Программаны тормышка ашыруны Алабуга муниципаль районы Татар Дөм-Дөме авыл жирлеге башкарма комитеты контрольдә тотта.

1. Муниципаль программаны тормышка ашыру өлкәсендә хәзерге халәтнең характеристикасы һәм төп проблемалар

Жир-әйләнә-тирә мохитнең мөһим өлеше, аны куллану башка табигать объектлары белән бәйлә: хайваннар, урманнар, үсемлекләр дөньясы, сулар, файдалы казылмалар һәм жир асты байлыкларының башка кыйммәтләре белән. Жирдән файдаланмыйча һәм сакланмыйча башка табигый ресурслардан файдалану мөмкин түгел. Жиргә карата хужасызлык кичекмәстән яки якын киләчәктә әйләнә - тирә мохиткә зыян китерәчәк, жирнең өске катламын-туфракны жимерүгә, аның химик һәм радиоактив пычрануына гына китереп калмыйча, бөтен табигать комплексының экологик начарлануы белән дә бәйлә.

2018-2022 елларга Алабуга муниципаль районы Татар Дөм-Дөме авыл жирлеге территориясендә жирләрне куллану һәм саклау буенча муниципаль программа (алга таба-Программа) икътисадны ныгыту мәнфәгатьләрендә жир ресурсларыннан нәтижәле һәм рациональ файдалану һәм алар белән идарә итү дәүләт сәясәтен гәмәлгә ашыруны тәэмин итә торган жирләрдән файдалану һәм аларны саклау өчен уңайлы шартлар тудыруга юнәлдерелгән.

Шактый күләмдә жир фондыннан төрле максатларда файдалану әйләнә - тирә мохит экосистемасының барлык буыннарының табигый бөтенлеген саклап калу буенча билгеле бер йөкләмәләр йөкли. Табигатьтә барысы да үзара бәйләнгән. Шуңа күрә бер звеноның дәрәс эшләвен бозу, урман булсынмы ул, хайваннар дөньясы, жирме, дисбаланска һәм экосистеманың бөтенлеген бозуга китерә.

Жирне рациональ кулланмау, аңа карата куллану һәм хужалыксыз мөнәсәбәт үзе башкара торган функцияләрне бозуга, табигый үзлекләрне киметүгә китерә.

Жирләрне саклау жирдән нәтижәле файдалану тәэмин ителгәндә генә нәтижәле булырга мөмкин.

Татар Дөм-Дөме авыл жирлегенең тотрыклы социаль-икътисади үсеше һәм халыкның экологик куркынычсыз тормыш эшчәнлегенә проблемалары бүгенге көндә жирләрне саклау һәм куллану мәсьәләләрен хәл итү белән тыгыз бәйләнгән. Авыл жирлеге дәрәжәсендә жирләрне саклау һәм куллану проблемаларын мөстәкыйль хәл итәргә мөмкин, өстәвенә, хәзерге вакытта яшәүче кешеләр генә түгел, ә киләчәк буын мәнфәгатьләрендә тулы, комплекслы һәм акыллы.

Жирләрнең экологик торышы уртача яхшы, әмма стихияле санкцияләnmәгән чүплекләр әйләнә - тирә мохиткә тискәре йогынты ясый һәм экологик хәлне катлауландыра.

2. Муниципаль программаны тормышка ашыруның максатлары, бурычлары һәм максатчан күрсәткечләре, сроклары һәм этаплары

Жирлек территориясендә жирләрдән файдалану һәм аларны саклау өлкәсендә муниципаль сәясәтнең төп принциплары булып тора: Татар Дөм-Дөме авыл жирлеге башкарма комитеты эшчәнлегенең законлылыгы һәм ачыклыгы, отчетлылык һәм контрольдә тоту, нәтижелелек.

Муниципаль программаның максаты булып жирләрнең һәм туфракның пычрануын, ябылуын, деградацияләнүен, бозылуын, юк ителүен һәм жирләргә һәм туфракка башка тискәре йогынтыны булдырмау һәм бетерү, шулай ук жирләрдән рациональ файдалануны, шул исәптән авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләрдә туфракның уңдырышлылыгын торгызу һәм жирләрне яхшырту өчен тәмин итү тора.

Куелган максатларга ирешү өчен түбәндәге бурычларны хәл итү күздә тотыла:

- житештерү һәм куллану калдыклары белән эш итү өлкәсендә эшчәнлекне оптимальләштерү;
- жирләрне куллану һәм саклау нәтижелелеген арттыру, жирләрне рациональ куллануны һәм саклауны оештыруны тәмин итү;
- яшел үсентеләрне саклау һәм торгызу;
- жирләргә инвентаризация үткөрү.

Жирләрне инвентарьлаштыру деградацияләү, пычрату, пычрату, жирләрне бозу, хужалык эшчәнлегенең башка тискәре (зарарлы) йогынтысын булдырмау, кулланылмый торган, тиешенчә файдаланылмый торган яки файдаланылмый торган жир кишәрлекләрен, жирләрнең башка характеристикаларын ачыклау максатыннан үткәрелә.

3. Программаның максат һәм бурычларын тормышка ашыруның көтелгән ахыргы нәтижеләре һәм программаның нәтижелелеге күрсәткечләре

Бу программаны тормышка ашыру жирдән файдалануны тәртипкә салуга; яңа жир кишәрлекләрен әйләнешкә кертүгә; авыл жирлегенең инвестицион жәлеп итүчәнлеген арттыруга, икътисадны үстерүгә, жирләрне нәтижелерәк файдалануга һәм саклауга ярдәм итәчәк.

Программа чараларын үтәү нәтижәсендә тәмин ителәчәк:

- 1) торақ пунктларны төзекләндерү;
- 2) жирләрнең сыйфатлы характеристикаларын яхшырту;
- 3) жирләрдән нәтижелә файдалану.

4. Программаны тормышка ашыру сроклары һәм этаплары

2018-2022 еллар программасын тормышка ашыру вакыты.

5. Муниципаль программаның төп чаралары исемлеге

Муниципаль программа кысаларында Алабуга муниципаль районының Татар Дөм-Дөме авыл җирлеге территориясендә җирләрне саклау һәм куллану нәтижәләлеген арттыру буенча чаралар планлаштырылган.

1 нче Таблица

МУНИЦИПАЛЬ ПРОГРАММАНЫҢ ТӨП ЧАРАЛАРЫ ИСЕМЛЕГЕ

Исем максат	Исем Бурыч:	Төп чараларның исеме	Башкаручы	Вакыт үтөлеш төп чара	Индикаторлары бәя ахыргы нәтижә, берәмлек үлчәү	Әһәмият индикаторлар					Финанслау белән күрсәтмә чыганақ финанслау (мең сум)					Чараны тормышка ашыруның турыдан-туры нәтижәсе
						2018	2019	2020	2021	2022	2018	2019	2020	2021	2022	
1	2	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Программаның максатлары булып җирләрнең һәм туфракның пычрануын, начарлануын, деградациясен, бозылуын, юк ителүен һәм җирләргә һәм туфракка башка тискәре йогынтыны булдырмау һәм	1.1: Җирләрне куллану һәм саклау нәтижәләлеген күтәрү, җирләрне рациональ куллануны һәм саклауны оештыруны тәмин итү	1.1.1. туфракның уңдырышлылыгын саклау һәм арттыру, җирләрне чүп үләннәре, куаклар һәм вак күгәрчек үсүдән, җирләрнең торышын начарайтуның башка төрләрен яклау (фитоконтроль үткәрү)	Татар Дөм-Дөме авыл җирлеге башкарма комитеты	2018-2022	Әйе/Юк	Һәм	Һәм	Һәм	Һәм	Һәм	10,5	10,7	12,0	12,0	12,0	җирләрдән экологик системаларны, җирнең сәләтен саклап калуны тәмин итә торган ысуллар белән файдалану хужалык һәм башка төр эшчәнлек алып баруның
		1.1.2. җирләрне пычрату һәм пычрату нәтижәләрен бетерү (өмәләр үткәрү, чүп чыгару)	Татар Дөм-Дөме авыл җирлеге башкарма комитеты	2018-2022	берәмлек	6	6	6	6	6	-	-	-	-	-	-

бетерү, шулай ук жирләрне рациональ куллануны тәмин итү, шул исәптән авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләрдә туфракның уңдырышлылыгын торгызу һәм жирләрне яхшырту тора.																нигезе булырга тиеш
	1.2 яшел үсентеләрне саклау һәм торгызу	1.2.1. табигый мохитне саклау, торгызу һәм үстерү (агачлар, куаклар утырту)	Татар Дөме авыл жирлеге башкарма комитеты	2018-2022	берәмлек	10	10	10	10	10	-	-	-	-	-	халыкның сәламәтлеген һәм тормыш эшчәнлеген өчен уңай шартлар тудыру өчен әйләнә-тирә мохитне саклау, һәм яхшырту
	1.3: Жирләрне инвентаризацияләү	1.3.1. буш һәм рациональ файдаланылмаган жирләрне ачыклау һәм аларны үз вакытында хужалык әйләнешенә кергү	Татар Дөме авыл жирлеге башкарма комитеты	2018-2022	Әйе/Юк	Һәм	Һәм	Һәм	Һәм	Һәм	-	-	-	-	-	жирләрне инвентаризацияләүне системалы рәвештә үткөрү, арендага (милеккә) тапшыру максатында буш һәм рациональ файдаланылмаган жирләрне ачыклау)
		1.3.2. жир кишәрлекләрен үз белдәге белән алу фактларын ачыклау	Татар Дөме авыл жирлеге башкарма комитеты	2018-2022	Әйе/Юк	Һәм	Һәм	Һәм	Һәм	Һәм	-	-	-	--	-	
1.3.3. Россия Федерациясе жир законнарын аңлату		Татар Дөме авыл жирлеге башкарма комитеты	2018-2022	Әйе/Юк	Һәм	Һәм	Һәм	Һәм	Һәм	-	-	-	-	-		

6. Муниципаль Программаны ресурслар белән тээмин итүне нигезләү

Муниципаль программаны тормышка ашыру жирле бюджет хисабына күздә тотыла.

2018-2022 елларга муниципаль программаның бюджет ассигнованиеләренең гомуми күләме жирле бюджет акчаларыннан 57,2 мең сум тәшкил итә.

Финанс ресурсларына ихтыяж Алабуга муниципаль районы Татар Дөм-Дөме авыл жирлегә жирле үзидарә органнары тәкъдимнәре нигезендә билгеләнгән, алар, индекс-дефляторларны исәпкә алып, шундый ук эш төрләре нигезендә әзерләнгән.

Таблица № 2.

Тормышка ашыру еллары	Финанслау күләме, мең сум				
	нибары	финанслау чыганақлары киселешендә			
		федераль бюджет	республика бюджеты	жирле бюджет	бюджеттан тыш чыганақлар
Муниципаль программаның төп чаралары					
2018	10,5	0,0	0,0	10,5	0,0
2019	10,7	0,0	0,0	10,7	0,0
2020	12,0	0,0	0,0	12,0	0,0
2021	12,0	0,0	0,0	12,0	0,0
2022	12,0	0,0	0,0	12,0	0,0
Муниципаль программа буенча барлығы	57,2	0,0	0,0	57,2	0,0

Муниципаль программаны тормышка ашыру барышында чаралар һәм аларны финанслау күләмнәре, Алабуга муниципаль районы Татар Дөм-Дөме авыл жирлегә бюджетты мөмкинлекләрен исәпкә алып, ел саен корректировкаларга тиеш.

7. Программа үтәләшен контрольдә тотуны оештыру

Программаны тормышка ашыру барышын Алабуга муниципаль районы Татар Дөм-Дөме авыл жирлегә башкарма комитеты контрольдә тотат.

Программаны тормышка ашыру турында отчет мәғлүматлары авыл жирлегә башкарма комитеты тарафыннан, хисап чорыннан соң килүче айның 25 нче числосына кадәр бирелә.

